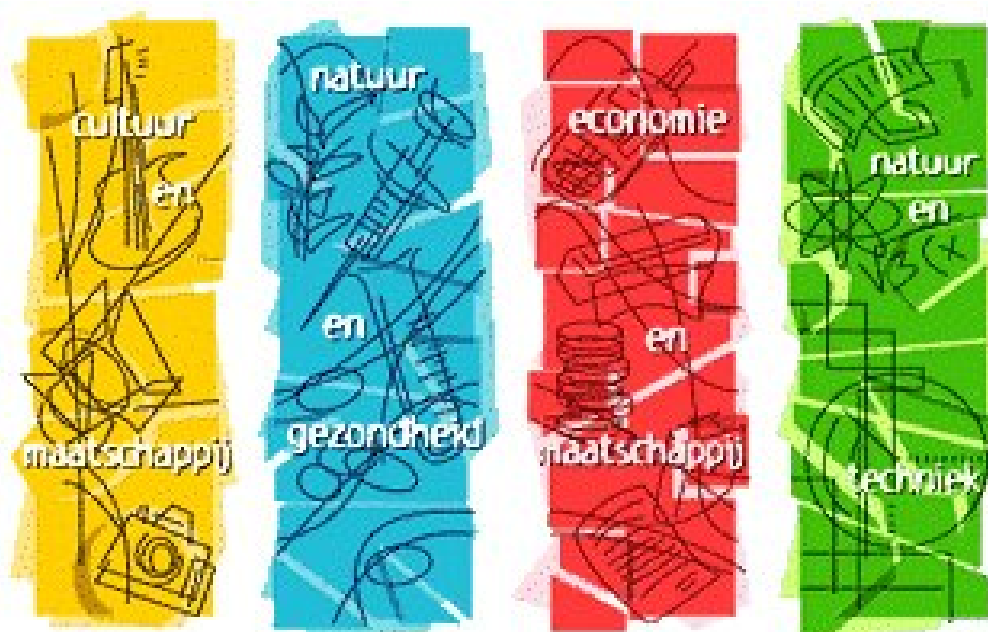

Informatieboekje profielkeuze havo

November 2020

Inhoudsopgave

Inleiding.....	3
Wat gaat er veranderen in het 4 ^e leerjaar.....	3
Leeswijzer	3
Uw kind gaat een profiel kiezen. Wat kan uw rol zijn?	3
Aandachtspunten bij de profielkeuze	4
Drie algemene opmerkingen vooraf	4
Welk profiel/vakkenpakket heeft mijn kind nodig voor vervolgopleidingen?	4
Welk vakkenpakket heeft mijn kind nodig voor doorstroom naar vwo en welke andere voorwaarden stelt het Haarlemmermeerlyceum voor aannname in 5 vwo?	4
Overgangsnormen en profielkeuze	5
Keuzes met een kanttekening.....	5
Wat als een vak/profiel in 4 havo toch te moeilijk blijkt te zijn?	5
De vakken in de bovenbouw havo Zuidrand algemeen	6
Profielkeuzeformulier havo Zuidrand	7
Uitleg profielkeuzeformulier	8
Het gemeenschappelijke deel	8
De profieldelen.....	8
De vrije ruimte	8
Extra vak	9
Verboden combinaties	9
Eindexamenvakken zonder centraal examen.....	9
Wijzigingen voorbehouden	9
Belangrijke data.....	10
Afkortingenlijst	11

Inleiding

Wat gaat er veranderen in het 4^e leerjaar

In de bovenbouw (tweede fase) hebben alle leerlingen een aantal verplichte vakken, waaronder de examenvakken Nederlands en Engels. Dit heet het gemeenschappelijk deel. Daarnaast hebben ze voor een pakket vakken gekozen die bij elkaar passen, dit zijn de zogenaamde profielen. Er zijn vier profielen namelijk "Cultuur & Maatschappij", "Economie & Maatschappij", "Natuur & Gezondheid" en "Natuur & Techniek". Binnen het profiel zijn er drie verplichte vakken en een profielkeuzevak. Verder moet er nog één vak in het vrije deel worden gekozen.

In totaal gaat het dus om zeven eindexamenvakken. Tot slot is er ruimte om eventueel een extra vak te kiezen.

Leerlingen zitten vanaf leerjaar 4 niet meer in één klas met steeds dezelfde leerlingen. Ze krijgen les in wisselende groepen, clusters genaamd, omdat niet iedereen in de bovenbouw dezelfde vakken volgt.

In de bovenbouw werken leerlingen naar hun eindexamen toe. Leerlingen weten voor elk vak aan het begin van het schooljaar wat er allemaal op het programma staat in de komende jaren, welke eisen er aan ze gesteld worden en wat ze allemaal moeten doen. Het programma van toetsing en afsluiting, het PTA, wordt vóór 1 oktober op de website geplaatst. In de vierde klas begint het examen dus al. Dit betekent dat sommige werkstukken, toetsen en andere activiteiten in de 4^e klas al meetellen voor het zogenaamde schoolexamen. Tevens worden er in de voorexamenklassen nog andere toetsen afgenomen die niet meetellen met het schoolexamen maar wel meetellen voor de overgang naar het volgende schooljaar, zoals proefwerken. Het OPB (onderwijsprogramma bovenbouw) beschrijft deze onderdelen.

Leeswijzer

Het profielkeuzeformulier vormt de kapstok voor dit informatieboekje. Echter, voordat de opbouw van de profielen nader wordt uitgelegd, komen eerst algemene aandachtspunten en tips aan de orde die van belang zijn bij de profielkeuze van uw kind.

Op de laatste pagina kunt u vinden wat de gebruikte afkortingen betekenen.

Uw kind gaat een profiel kiezen. Wat kan uw rol zijn?

Ga het gesprek aan, zonder al te veel achter het stuur te gaan zitten:

- stel vragen (achterhaal de eventuele valkuilen)
- praat over het project: de opdrachten in Keuzeweb en tijdens de projectweek over de voorlichtingen van vakken, de presentatie waar ze aan werken en de gastlessen van oud-leerlingen
- hoe heeft u gekozen?

Aandachtspunten bij de profielkeuze

Drie algemene opmerkingen vooraf

- De profielkeuze beperkt de keuzemogelijkheden maar is niet allesbepalend. Zo vormt het profiel vaak geen belemmering voor opleidingen op het gebied van rechten, hulpverlening, taal en cultuur. Soms kun je door een bepaald vak te kiezen in de vrije ruimte voldoen aan de instroomeisen van een vervolgopleiding.
- Kies op basis van capaciteiten, interesse, waarden en normen (wat vind je wel/niet belangrijk). Hier wordt veel aandacht aan besteed in de methode Keuzeweb (DeDecaan.net*), waarmee we de profielkeuze onder andere voorbereiden.
- Dit zijn een aantal valkuilen bij het kiezen: kiezen voor de docent, kiezen wat vrienden en/of vriendinnen kiezen, kiezen wat op de arbeidsmarkt gevraagd wordt (kan soms razendsnel veranderen).

Welk profiel/vakkenpakket heeft mijn kind nodig voor vervolgopleidingen?

Op onze LOB-site DeDecaan.net* kunnen leerlingen onder Vraag & Antwoord / Doorstromen de toelatingseisen zien van alle vervolgopleidingen in Nederland. Hierin wordt op een overzichtelijk wijze aangegeven welke specifieke vakken in een profiel vereist zijn om toegelaten te worden tot de betreffende studie. Toelatingseisen hbo met havo-diploma:

https://haarlemmermeerlyceumzuidrand.dedecaan.net/downloads/centraal/toelatingseisen/havo_hbo.pdf

Een andere zeer nuttige website is www.studiekeuze123.nl. Dit is een onafhankelijke informatiesite van de overheid. Op deze website kunnen leerlingen veel informatie vinden bij het zoeken naar een studie (zoals Open Dagen), maar ook bijvoorbeeld informatie over de profielkeuze.

Welk vakkenpakket heeft mijn kind nodig voor doorstroom naar vwo en welke andere voorwaarden stelt het Haarlemmermeerlyceum voor aanname in 5 vwo?

Als leerlingen overwegen om na de havo door te stromen naar vwo dan moet er een extra vak in het vakkenpakket gekozen worden omdat op het vwo in 8 vakken eindexamen gedaan moet worden. Wij adviseren daarnaast dat de leerlingen Frans of Duits in hun vakkenpakket kiezen omdat er op het vwo een 2^e moderne vreemde taal verplicht is naast Engels. In het geval er sprake is van dyslexie, is het mogelijk om vrijstelling voor de extra taal te verlenen.

Leerlingen die op het Haarlemmermeer lyceum geslaagd zijn voor de havo kunnen, na een doorstroomtraject in 5 havo, aangenomen worden in 5 vwo op onze school.

---

* <https://haarlemmermeerlyceumzuidrand.dedecaan.net/> ook te bereiken via de website <http://www.haarlemmermeerlyceum.nl/> en vervolgens rechtsboven te klikken op het 'slotje'. Als ouder kunt u ook een eigen account aanmaken om zo de voortgang te volgen. Uw kind kan op DeDecaan.net onder downloads (havo/vwo 3) een instructie voor ouderregistratie downloaden.

Overgangsnormen en profielkeuze

- In het gekozen deel (het profieldeel, het profielkeuzedeel en de vrije ruimte) van het vakkenpakket mag maximaal één onvoldoende staan.
- Wiskunde B mag alleen gekozen worden in het EM-profiel als er een positief advies wordt gegeven door de wiskundedocent.
- Een leerling mag een extra vak kiezen als er voor dat vak een voldoende staat op het eindrapport en het advies 'haalbaar' (bij rapport 2): de vergadering neemt de beslissing als een leerling hier niet aan voldoet.

Een volledig overzicht van de bevorderingsnormen is terug te lezen op de website bij downloads.

Keuzes met een kanttekening

Biologie kiezen binnen het CM/EM-profiel

Omdat je binnen CM/EM geen exacte vakken volgt, mis je soms kennis om biologie goed te kunnen volgen. De wet zegt dat scholen deze keuze toch toegankelijk moeten maken. Wij raden leerlingen daarom vaak aan om biologie als extra vak te kiezen in een CM/EM profiel. Dan is het mogelijk om biologie nog te laten vallen als het toch te moeilijk blijkt te zijn. In het hoofdstuk "vakkenvoorlichting" van het projectboekje van uw kind staat een stuk over het vak biologie in de bovenbouw.

In het NG-profiel het vak wiskunde A kiezen in combinatie met natuurkunde

Ook hier staat de wet dit toe, maar wiskunde A sluit minder goed aan bij de wiskunde die voor het vak natuurkunde nodig is. Leerlingen met deze vakkencombinatie moeten een deel van de wiskunde B-lesstof in de natuurkundelessen leren. Voor sommige leerlingen is deze combinatie juist wel de enige manier om een NG-profiel te kunnen doen. Zie voor meer uitleg het hoofdstuk "vakkenvoorlichting" in het projectboekje.

Tegen het advies van docenten in een vak kiezen

Af en toe kiezen leerlingen toch voor een vak dat wordt afgeraden. Soms willen leerlingen in 4 havo het betreffende vak omwisselen voor een ander vak omdat het toch te moeilijk blijkt te zijn. Het nadeel is dat deze wisseling dan lang niet altijd meer mogelijk is omdat een klas al vol zit. Ook moet de leerling dan zelfstandig een groot deel van de stof van het nieuwe vak inhalen. Het is kortom erg belangrijk dat leerlingen en ouders goed nadenken over de vraag in hoeverre het verstandig is om tegen het advies van de vakdocent in toch het betreffende vak te kiezen.

Wat als een vak/profiel in 4 havo toch te moeilijk blijkt te zijn?

1. Gesprek met de mentor
2. Gesprek met de decaan
3. Toestemming om te stoppen van de ouders doorgeven aan decaan
4. Een extra vak mag je in 4 havo na de herfstvakantie laten vallen; een tweede extra vak mag je op elk moment laten vallen
5. Andere vakken kunnen gewisseld worden tot 15 november 2021. Daarna wordt het moeilijk omdat de leerling al veel lesstof heeft gemist. Let op: een wisseling is niet altijd mogelijk. Het moet wel in het rooster passen en de klas moet nog plek hebben. Er is dus geen garantie dat een vakkenwijziging mogelijk is.

Het vakkenaanbod in de bovenbouw havo op de Zuidrand

Om te slagen voor de havo moeten leerlingen examen doen. Dit examen kan uit twee delen of uit één deel bestaan. Alle vakken kennen een schoolexamen (SE). Het schoolexamen bestaat uit meerdere deelexamens, waarvan bij enkele vakken al onderdelen worden getoetst in de 4e klas. De meeste vakken kennen daarnaast ook nog een centraal examen (CE).

In de bovenbouw volgt een leerling niet alle vakken met dezelfde groep leerlingen. Alleen de vakken die hieronder 'gemeenschappelijk' worden genoemd volgen leerlingen met hun stamklas. De overige vakken volgen leerlingen in wisselende samenstelling. Dit worden clustergroepen genoemd.

Overzicht van de vakken op de havo:

	Gemeen- schappelijk	Lessen 4 havo	Lessen 5 havo	Centraal eindexamen
NE nederlands	G	4	4	Ce
FA frans		4	4	Ce
DU Duits		4	4	Ce
EN engels	G	3	3	Ce
GS geschiedenis		3	3	Ce
AK aardrijkskunde		3	3	Ce
WA wiskunde A		3	3	Ce
WB wiskunde B		3	4	Ce
WD wiskunde D		3	3	
NA natuurkunde		4	4	Ce
SK scheikunde		3	3	Ce
BI biologie		4	4	Ce
EC economie		4	4	Ce
BE bedrijfseconomie		3	3	Ce
KUBV kunst beeldende vorming		2	2	
KUDR kunst drama		2	2	
KUA kunst algemeen (bij kubv en kudr)		1	2	Ce
BSM bewegen, sport en maatschappij		3	4	
MA maatschappijleer	G	0	2	
LO lichamelijke opvoeding	G	2	2	
CK culturele en kunstzinnige vorming	G	2	0	

Daarnaast zijn er in 4 havo 2 en in 5 havo 1 mentoruur en een aantal Daltonuren per week

1 Gemeenschappelijk deel - ongeacht profielkeuze	
Nederlands Engels Culturele en Kunstzinnige Vorming Maatschappijleer Profielwerkstuk Lichamelijke Opvoeding	Begeleiding en projecten: Loopbaanoriëntatie Mentoraat Reizenweek

2 Profieldeel			
Cultuur en Maatschappij	Economie en Maatschappij	Natuur en Gezondheid	Natuur en Techniek
<ul style="list-style-type: none"> ♦ Geschiedenis ♦ Keuze uit: Duits of Frans 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Geschiedenis ♦ Economie ♦ Keuze uit: Wiskunde A of Wiskunde B 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Biologie ♦ Scheikunde ♦ Keuze uit: Wiskunde A of Wiskunde B 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Wiskunde B ♦ Natuurkunde ♦ Scheikunde

3 Profielkeuzedeel			
Cultuur en Maatschappij	Economie en Maatschappij	Natuur en Gezondheid	Natuur en Techniek
<ul style="list-style-type: none"> ♦ Keuze uit: Aardrijkskunde of Economie ♦ Keuze uit: Kunst Beeldende Vorming of Drama 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Keuze uit: Aardrijkskunde of Bedrijfseconomie of Duits of Frans 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Keuze uit: Aardrijkskunde of Natuurkunde 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Keuze uit: Biologie of Wiskunde D

4 Vrije deel - in het vrije deel wordt nog één vak gekozen uit de opgenoemde vakken			
Cultuur en Maatschappij	Economie en Maatschappij	Natuur en Gezondheid	Natuur en Techniek
<ul style="list-style-type: none"> ♦ Aardrijkskunde ♦ Bedrijfseconomie ♦ Biologie ♦ Duits ♦ Economie ♦ Frans ♦ Wiskunde A 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Aardrijkskunde ♦ Bedrijfseconomie ♦ Bewegen Sport, en Maatschappij ♦ Biologie ♦ Duits ♦ Frans ♦ Kunst Beeldende Vorming ♦ Kunst Drama ♦ Wiskunde D* 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Aardrijkskunde ♦ Bewegen, Sport en Maatschappij ♦ Duits ♦ Economie ♦ Frans ♦ Kunst Beeldende Vorming ♦ Kunst Drama ♦ Natuurkunde ♦ Wiskunde D* 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Aardrijkskunde ♦ Bewegen, Sport en Maatschappij ♦ Biologie ♦ Duits ♦ Economie ♦ Kunst Beeldende Vorming ♦ Kunst Drama ♦ Wiskunde D

Uitsluitingen	LET OP!
1 wia / wib 2 fa / na 3 sk / gs 4 bi / be 5 wd / be 6 kudr / kubv / bsm	<p>① Wil je na havo5 doorstromen naar vwo5 dan moet je een extra vak kiezen. Ook moet je een 2^e moderne vreemde taal in je pakket hebben, dus altijd Frans of Duits kiezen.</p> <p>② Als het aantal leerlingen dat een vak kiest erg klein is, dan kan de schoolleiding besluiten om dat vak niet aan te bieden, ook al staat het vak wel in deze keuzelijst. In dat geval zullen leerlingen en ouders hierover schriftelijk geïnformeerd worden en zal gevraagd worden een alternatieve keuze te maken.</p> <p>③ * Wiskunde D mag alleen gekozen worden samen met wiskunde B.</p>

Uitleg profielkeuzeformulier

Het gemeenschappelijke deel

Voor alle leerlingen geldt dat Nederlands en Engels verplichte vakken zijn. Naast deze twee vakken kent het gemeenschappelijk deel nog enkele andere verplichte onderdelen. Het vak CKV wordt in de 4e klas met een schoolexamen afgesloten. Het profielwerkstuk en maatschappijleer worden in de 5e klas met een schoolexamen afgesloten. Deze drie onderdelen tezamen vormen één combinatiecijfer. Dit combinatiecijfer telt mee voor de slaag-zakregeling bij het eindexamen en kan één of meer compensatiepunten opleveren. Iedere leerling moet het vak lichamelijke opvoeding met een voldoende afsluiten.

Tot slot bestaat het gemeenschappelijk deel uit begeleiding en projecten. Het betreft onder andere begeleiding door de mentor, het LOB-programma en de reizenweek.

De profieldelen

Er zijn vier profielen: Cultuur en Maatschappij (CM), Economie en Maatschappij (EM), Natuur en Gezondheid (NG) en Natuur en Techniek (NT). Deze profielen zijn op het profielkeuzeformulier zichtbaar als vier kolommen naast elkaar. Een leerling kies één van deze profielen en volgt de beperkte keuzes in de bijbehorende kolom.

- *CM: gericht op de kunstopleidingen, talen, de PABO* en de sociale sector*
CM-leerlingen moeten naast geschiedenis een keuze maken tussen kunst beeldende vorming of kunst drama, Frans of Duits en tussen aardrijkskunde en economie.
- *EM: gericht op de economische sector*
Bij het profiel EM kun je naast economie, wiskunde A of B* en geschiedenis een keuze maken uit vier profielkeuzevakken, te weten aardrijkskunde, bedrijfseconomie, Duits of Frans.
- *NG: gericht op de medische en agrarische vervolgopleidingen*
Bij het profiel NG kun je naast de vakken scheikunde en biologie kiezen tussen wiskunde A en wiskunde B. Daarnaast kies je tussen de profielkeuzevakken aardrijkskunde en natuurkunde.**
- *NT: gericht op de technische sector*
Naast de vakken wiskunde B, natuurkunde en scheikunde kies je een profielkeuzevak uit de vakken biologie of wiskunde D.

*Voor aannname op de PABO geldt dat leerlingen Aardrijkskunde, Geschiedenis en Biologie of Natuurkunde in hun pakket moeten hebben.

**Je zou verwachten dat de medische vervolgopleidingen een Natuur en Gezondheid profiel eisen. Dat is echter niet het geval. Met uitzondering van de opleiding Verloskunde (NG met biologie en scheikunde vereist) zijn alle opleidingen op HBO niveau in de medische sector met elk profiel toegankelijk. Inmiddels is er wel een Numerus Fixus ingesteld voor een aantal van deze studierichtingen, bijvoorbeeld Fysiotherapie.

Met ingang van studiejaar 2017-2018 is overigens de loting afgeschaft. Daarvoor in de plaats is decentrale selectie gekomen. In de decentrale selectie kunnen wel aanvullende eisen gesteld worden aan het vakkenpakket. Deze criteria kunnen per onderwijsinstelling verschillen. Check hiervoor de websites.

***De combinatie Natuurkunde en Wiskunde A is voor leerlingen soms lastiger omdat bij Natuurkunde veel gebruik wordt gemaakt van formules, die je bij Wiskunde B wel en bij Wiskunde A niet krijgt.

De vrije ruimte

Binnen ieder profiel moet één vak in de vrije ruimte worden gekozen.

Extra vak

Een leerling mag een extra vak kiezen, maar dat is niet verplicht. Voor dit extra vak geldt de voorwaarde dat de vakdocent een positief advies uitbrengt. Een leerling mag een extra vak pas in 4 havo na de herfstvakantie laten vallen. Aan het eind van ieder jaar – tijdens de overgangsvergadering – kan worden besloten om het extra vak buiten beschouwing te laten voor het bepalen van de overgang. Zelfs na het maken van het centraal examen kan besloten worden om het extra vak wel of niet mee te laten tellen in de slaag-zakregeling. Een extra vak wordt aangeraden voor leerlingen die willen doorstromen naar het vwo, omdat daar in 1 vak meer eindexamen wordt gedaan. (zie ook blz. 4)

Een extra vak wordt een *contract - vak* genoemd als het gewenste extra vak niet in het vrije deel als te kiezen vak wordt genoemd dan wel dat het een verboden combinatie betreft (zoals hieronder genoemd). Omdat dat vak dan niet in het rooster opgenomen kan worden, wordt de leerling aan een docent gekoppeld. De leerling moet de lesstof grotendeels zelfstandig bestuderen en verwerken. De docent zorgt voor de mogelijkheid om toetsen en schoolexamens te doen. In overleg kan de leerling aansluiten bij een of meer lessen van het vak. Soms betekent het dat de leerling een aantal lessuren kan volgen, maar het kan ook voorkomen dat er alleen begeleiding in een daluur beschikbaar is. Bij een contract - vak is er dus geen roostergarantie.

Verboden combinaties

De volgende vakken kunnen (om rooster - technische redenen) op de havo niet tegelijkertijd gekozen worden:

1. wiskunde A   of   wiskunde B
2. scheikunde   of   geschiedenis
3. natuurkunde   of   Frans
4. bedrijfseconomie   of   biologie
5. bedrijfseconomie   of   wiskunde D
6. BSM   of   kunst drama   of   kunst beeldende vorming

Eindexamenvakken zonder centraal examen

Er zijn op de Zuidrand twee eindexamenvakken – naast enkele onderdelen in het gemeenschappelijke deel – die geen centraal examen kennen. Het gaat om de vakken bewegen, sport en maatschappij (BSM) en wiskunde D. Deze vakken worden in 5 havo afgesloten middels een schoolexamen.

Wijzigingen voorbehouden

Als het aantal leerlingen dat een vak kiest erg klein is, dan kan de schoolleiding besluiten om dat vak niet aan te bieden, ook al staat het vak wel in de keuzelijst. In dat geval zullen leerlingen en ouders hierover schriftelijk geïnformeerd worden en zal gevraagd worden een alternatieve keuze te maken.

Door voortschrijdend inzicht kunnen er soms kleine wijzigingen optreden in zaken als bijvoorbeeld de lessentabel.

Belangrijke data

Oktober tot januari

Begeleiding profielkeuze in de mentorlessen.

Januari

- 11 januari Workshop keuze wiskunde A of B van het museum Boerhaave o.v.
- 18 t/m 20 januari Projectweek over profielkeuze
19 januari Op dinsdag 19 januari is er een excursie naar de hogeschool Inholland in Haarlem gepland. Deze kan uiteraard niet door gaan. Gezocht wordt naar een alternatieve activiteit.
- 20 januari Op woensdagmiddag 20 januari proberen we een presentatie voor de ouders te organiseren. Dit is wegens de coronamaatregelen onder voorbehoud.

Februari

- 19 februari Uiterlijk 19 februari moet de voorlopige profielkeuze worden gemaakt. Deze keuze dienen leerlingen samen met zijn of haar ouders/verzorgers in te voeren in Zermelo. De instructie hiervoor volgt na de projectweek in januari.
De decaan gaat eind februari/begin maart de klassen langs. Zij bespreekt met alle leerlingen kort hun voorlopige keuze. De voorlopige profielkeuzes worden besproken met de vakdocenten: is dit profiel/deze vakken haalbaar voor deze leerling? Hebben we nog een advies? Kan deze leerlingen in plaats van dit ene vak niet beter een ander vak kiezen? Leerlingen kunnen een afspraak maken met de decaan om de keuze te bespreken. Zo nodig kunnen ouders hierbij aanwezig zijn.

Maart

- week van 15 maart In de week van 15 maart krijgen de leerlingen hun 2^e rapport. Dit is een zwaarwegend rapport. Op het rapport staan naast de cijfers en de score inzake de organisatie & werkhouding van een leerling (OW) tevens de adviezen van de vakdocenten. Hierbij geeft de vakdocent de haalbaarheid van het betreffende vak aan op havo in de bovenbouw. De kwalificaties die gehanteerd worden zijn “Haalbaar”, “Twijfel” of “Afraden”.
- 25 maart De ouderspreekavond (10-minutengesprek) naar aanleiding van het 2^e rapport vindt plaats op 25 maart. Tip: maak afspraken met de vakdocenten waar u meer informatie van wilt ontvangen.

April

- 19 april De definitieve profielkeuze moet uiterlijk 19 april worden ingeleverd. Dit gebeurt via een brief, die meegestuurd wordt met het 2^e rapport. De ouders moeten deze brief ondertekenen.

Vragen?

Voor vragen en afspraken kunt u de decaan havo, Ilona van Gelderen, mailen:

I.vanGelderens@haarlemmermeerlyceum.nl

Afkortingenlijst

AK	aardrijkskunde
BE	bedrijfseconomie
BI	biologie
BSM	bewegen, sport en maatschappij
CE	centraal schriftelijk examen (ook wel CSE genoemd)
CKV	culturele en kunstzinnige vorming
CM	cultuur en maatschappij
DAL	Dalton - uur
DU	Duits
EC	economie
EM	economie en maatschappij
EN	Engels
FA	Frans
GS	geschiedenis
HAVO	hoger algemeen voortgezet onderwijs
HBO	hoger beroepsonderwijs
HLML	Haarlemmermeer Lyceum
KUA	kunst algemeen
KUBV	kunst beeldende vorming
KUDR	kunst drama
LO	lichamelijke opvoeding
LOB	loopbaanoriëntatie en -begeleiding
MA	maatschappijleer
NA	natuurkunde
NE	Nederlands
NG	natuur en gezondheid
NT	natuur en techniek
OPB	onderwijsprogramma bovenbouw
OW	organisatie & werkhouding
PO	praktische opdracht
PTA	programma van toetsing en afsluiting
PWS	profielwerkstuk
SE	schoolexamen
SK	scheikunde
VWO	voorbereidend wetenschappelijk onderwijs
WiA	wiskunde A
WiB	wiskunde B
WiC	wiskunde C
WiD	wiskunde D
WO	wetenschappelijk onderwijs

Geen idee
wat je wilt?
Mooi, dan kan
je nog alle
kanten op...